

De Europese Agenda van de VNG 2022

De VNG stelt jaarlijks een Europese Agenda op waarin de Europese werkzaamheden van de vereniging zijn omschreven. Hierbij gaat het om belangenbehartiging om tot een goed uitvoerbaar en voorspelbaar EU-beleid te komen. Daarnaast dragen we via de Raad van Europa bij aan de ontwikkeling van de lokale democratie in Europa. Deze agenda omschrijft de belangrijkste Europese onderwerpen voor gemeenten en de VNG inzet daar op. Bij de opstelling van de agenda worden de thema's van de verenigingsstrategie *Gemeenten 2024* en de prioriteiten uit de VNG Agenda 2022 verbonden met het werkprogramma van de Europese Commissie en van het Congres van Lokale en Regionale Overheden.

Verenigingsstrategie Gemeenten 2024 en de VNG Agenda 2022

In de Verenigingsstrategie Gemeenten 2024 is een beeld geschetst van de ontwikkelingen en opgaven die de komende jaren afkomen op gemeenten en de koers van de VNG weergegeven. De lokale opgaven zijn groot. Voor steeds meer maatschappelijke opgaven zijn gemeenten qua uitvoering en voor inwoners de 'eerste overheid'. Een veilige en gezonde leefomgeving, armoedebestrijding, jeugdwerkloosheid, energiezuinig wonen, radicalisering, onderwijsaanbod, maatschappelijke en arbeidsparticipatie: een adequaat bestuurlijke aanpak begint op lokaal niveau. Door te weten wat er speelt en waar inwoners, al dan niet georganiseerd, behoefte aan hebben en wat hen drijft. In de verenigingsstrategie zijn deze lokale opgaven uitgewerkt in vijf inhoudelijke thema's; informatiesamenleving, gemeentelijke uitvoering, fysieke opgaven, inclusieve samenleving en democratisch besturen.

Om de opgaven in samenhang te benaderen, gebruiken veel gemeenten en de VNG de SDG's – in Nederland ook wel Global Goals genoemd - van de Verenigde Naties, waarin de sociale, economische en ecologische aspecten van duurzaamheid samenkomen. Een krachtige lokale overheid is de missie van de VNG en via deze missie en al haar werkzaamheden draagt de VNG bij aan het behalen van doelstelling 11 van de Global Goals: "Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam". Het VNG kantoor is daarom een Global Goals 11 Huis.

Werkprogramma Europese Commissie

In oktober 2021 presenteerde de Europese Commissie haar werkprogramma voor 2022. Onder de titel 'Europa samen sterker maken' doet de Commissie in dat programma haar 42 nieuwe beleidsinitiatieven voor 2022 uit de doeken. Het werkprogramma sluit aan bij de bestaande prioriteiten: klimaat, digitalisering en het herstel na de coronacrisis. De Commissie zal op het gebied van wet- en regelgeving in 2022 streng letten op het 'one in, one out'-beginsel: dat beginsel houdt in dat voor iedere nieuwe Europese lastenverzwaring, de lasten op een ander front in hetzelfde beleidsterrein zullen worden verminderd.

Werkprogramma Congres van de Raad van Europa

De Raad van Europa is gericht op de bevordering van de lokale democratie, mensenrechten en de rechtstaat in zijn 46 lidstaten. Prioritaire thema's van het Congres zijn:

- Effectieve lokale en regionale reacties op het gebied van volksgezondheid.
- Kwaliteit van representatieve democratie en burgerparticipatie.
- Ongelijkheid verminderen.
- Milieu en klimaatactie in steden en regio's.
- Digitalisering in de lokale context.

Belangenbehartiging in Europa

Op de prioritaire dossiers plegen we inzet bij de Europese instellingen in Brussel en Straatsburg en bij het rijk. Het doel van deze Europese belangenbehartiging is om tot inzichtelijk, goed uitvoerbaar en voorspelbaar beleid te komen. Met voldoende afwegingsruimte om de gemeentelijke doelen te bereiken en met zo min mogelijk administratieve lasten. We werken doorlopend aan een versterking van de positie van lokale overheden.

Deze Europese Agenda wordt ook gebruikt als basis voor de samenwerking met onze achterban, met het Interprovinciaal overleg, de Unie van Waterschappen en het rijk. De onderwerpen vormen ook het kader voor onze inbreng bij onze Europese koepelverenigingen CEMR (Council of European Municipalities and Regions) en SGI Europe (Services of general interest).

Informatiesamenleving

Gemeenten 2024

Met de inzet van datagedreven sturing is het mogelijk de aanpak van maatschappelijke opgaven en de gemeentelijke dienstverlening sterk te verbeteren. Dit vanuit de gedachte dat de overheid mensen met een hulpvraag beter van dienst kan zijn naarmate meer relevante kennis beschikbaar is over hun achtergrond, woonsituatie, wensen, beperkingen en hun financiële situatie. De VNG ondersteunt gemeenten in het realiseren van de omkering en helpt hen daarin door technologische innovaties en digitaliseringstrends te duiden en - in interactie met haar leden en partners - (een) gemeentelijke visie(s) op de informatiesamenleving te ontwikkelen. Daarmee dragen we eraan bij dat gemeenten aan wetten en Europese kaders kunnen voldoen en hun eigen ambitie wat betreft het borgen van publieke waarden in de informatiesamenleving kunnen realiseren.

Europese voorstellen

Op het gebied van de digitale transformatie zet de Commissie haar ambities onverminderd voort. Zo volgen er voorstellen voor een veilig internet, een Europese digitale identiteit en betrouwbare kunstmatige intelligentie. Vanwege de toegenomen vatbaarheid voor hacking van verbonden producten en bijbehorende diensten stelt de Commissie een Europese cyberweerbaarheidswet voor om gemeenschappelijke cyberbeveiligingsnormen voor producten vast te stellen. Ook wordt een actieplan aangekondigd voor een versnelde digitale transformatie van de energiesector, gericht op connected mobility, smart buildings en een meer geïntegreerd energiesysteem waarbij de consument centraal staat. Tot slot neemt de Commissie een initiatief met betrekking tot multimodale digitale mobiliteitsdiensten, om lacunes in het gecombineerde gebruik van vervoerswijzen aan te pakken.

Fysieke opgaven

Gemeenten 2024

In het fysieke domein richten gemeenten zich op een veilige en gezonde leefomgeving voor hun inwoners. Er speelt een groot aantal opgaven voor gemeenten. Omdat alle opgaven samenkomen op het grondgebied van gemeenten is een samenhangende aanpak logisch en noodzakelijk. Ruimtelijke en sociale vraagstukken zijn hierbij niet los van elkaar te zien. In 2024 zijn gemeenten - conform de doelstellingen van de Omgevingswet - voldoende geëquipeerd om een integrale aanpak te realiseren in de kwaliteitsverbetering van de leefomgeving; hebben gemeenten een forse slag gemaakt in de transitie naar duurzame energievoorziening, energiegebruik, CO₂-reductie, klimaatadaptatie en daarmee naar een circulaire economie voor hun inwoners en zijn gemeenten veel meer dan nu sturend in de woningbouw- en bereikbaarheidsopgave.

Europese voorstellen

De Commissie zet haar ambitie door om van Europa tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent ter wereld te maken. In 2021 is hiervoor het uitgebreide 'Fit for 55' pakket verschenen, waarvan de onderhandelingen in 2022 doorlopen. In dit kader worden ook de CO₂-emissienormen voor zware bedrijfsvoertuigen herzien. Ter ondersteuning van het in 2021 vastgestelde streefcijfer voor hernieuwbare energie zal de Commissie een mededeling over zonne-energie publiceren, die zich zal concentreren op specifieke toepassingen en bestaande belemmeringen zal wegnemen.

Daarnaast wordt opvolging gegeven aan het actieplan voor nulverontreiniging, met name op het gebied van waterbeheer en luchtkwaliteit. Ook worden maatregelen aangekondigd om microplastics in het milieu tegen te gaan en komt er een gerichte herziening van de REACH-verordening om milieu en humane gezondheid beter te beschermen. Daarnaast wordt het zogenaamde 'right to repair' aangekondigd. Dit betreft consumentenregelgeving die de levensduur van goederen bevordert en zo bijdraagt aan de doelstellingen van de circulaire economie

Inclusieve samenleving

Gemeenten 2024

Voor de oplossing van problemen in het sociaal domein, zoals het toenemende beroep op individuele ondersteuning, schuldhulpverlening en jeugdzorg, is de inzet van veel partijen nodig. Maar de gemeente heeft te weinig grip op deze ontwikkelingen en wordt meer en meer in de rol van zorgverstrekker gedwongen in plaats van in de rol van verbinder en facilitator. Om het tij te kunnen keren en de transformatie een gezicht te geven, zullen gemeenten meer regie moeten (kunnen) voeren op het totale proces van zorg en ondersteuning. In 2024 hebben gemeenten helder hoe ze preventie kunnen aanwenden in het sociaal domein. We ontwerpen/ondersteunen sturings- en bekostigings-systemen die gemeenten in staat stellen om lonend te investeren in preventieve maatregelen.

Europese voorstellen

Toegang tot hoogwaardige banen, eerlijke arbeidsvoorwaarden en goede sociale bescherming zijn speerpunten voor de Commissie in 2022. Hiertoe zal zij de uitvoering van het actieplan Europese pijler van sociale rechten opvolgen. Er worden mededelingen aangekondigd over het minimuminkomen en over de sociale dialoog op EU- en nationaal niveau. Zo wil de EC de rol van de sociale partners versterken bij het bevorderen van een samenhangend herstel en de groene, digitale en arbeidsmarkttransities. Het rijk werkt verder aan het Nederlandse herstelplan voor de Recovery and Resilience Facility, waarbij decentrale overheden ook betrokken worden.

Democratisch besturen

Gemeenten 2024

Meer dan ooit zien bestuurders in dat beleid vaak beter wordt als inwoners bij de voorbereiding daarvan daadwerkelijk worden betrokken en dat draagvlak van inwoners voor beslissingen de legitimiteit en acceptatie ervan vergroot. Zeker nu is dat belangrijk: in de komende periode zullen op lokaal niveau besluiten genomen moeten worden over ingewikkelde vraagstukken zoals de energietransitie en verduurzaming van de gebouwde omgeving. De steun van inwoners daarbij is onmisbaar. Democratisch besturen bestaat uit drie delen: (1) gemeentelijke (interbestuurlijke, democratische; juridische en financiële) randvoorwaarden, (2) (keten)samenwerking en (3) openbare orde en veiligheid.

Europese voorstellen

Nu de conferentie over de toekomst van Europa in volle gang is, worden alle Europeanen uitgenodigd om hun mening te geven over hoe we onze Europese toekomst vorm kunnen geven. De conferentie is een open en inclusieve democratisch traject. De Commissie richt zich hierbij specifiek op jongeren. Met het hernieuwde Leipzig Charter over duurzame stedelijke ontwikkeling, is de Urban Agenda in een nieuwe fase gekomen. Het Charter en het daarbij horende Implementation Document leggen de basis voor een concrete follow-up van de Urban Agenda. Tot slot krijgt het onderwerp grensoverschrijdende samenwerking een impuls vanuit het rijk en de EU.

Analyse werkprogramma Europese Commissie & Raad van Europa

De volgende tabellen laten de analyse zien van het Commissiewerkprogramma en de activiteiten van het Congres. In de analyse worden de impact voor gemeenten en de te ondernemen acties beschreven ten aanzien van de verschillende initiatieven. In de analyse wordt het volgende onderscheid gemaakt:

1. Nieuwe wetgeving: Publicatie Commissievoorstel.
2. Nieuwe beleidsvisie: Richtinggevende strategieën & mededelingen voor EU-beleidskoers.
3. Doorlopend dossier: Dossiers die in de onderhandelingsfase zitten en waarover nog geen definitief besluit is genomen.
4. Rapport RvE: Publicatie van de Raad van Europa.

In de tabellen op de volgende pagina's wordt de inzet van de VNG op alle onderwerpen nader weergegeven.

Informatiesamenleving

Type	Onderwerp	Initiatief EC/RvE	Belang gemeenten	Actie
Wetgeving	Cyberveiligheidswet	Gemeenschappelijke normen voor cyberveiligheid.	Digitale veiligheid is van belang voor het functioneren van (diensten van) lokale overheden en de offline lokale gevolgen van cybercriminaliteit.	Lobby en opstellen position paper. Aansluiting bij de Agenda Digitale Veiligheid 2020-2024.
Wetgeving	Data wet	Juridische bescherming van data, dataverzameling en datadeling binnen de publieke en private sector.	Deze voorstellen raken dataverzameling en uitwisseling tussen overheden en tussen overheden en bedrijven.	Lobby en opstellen position paper.
Wetgeving	Multimodale digitale mobiliteit	Ziet toe op het bevorderen van duurzame mobiliteit door middel van digitale middelen.	Digitale oplossingen dragen bij aan duurzame mobiliteit in gemeenten.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Wetgeving	Richtlijn infrastructuur voor ruimtelijke informatie (Inspire)	Modernisering (hergebruik) van data ten behoeve van groene transitie en het verminderen van administratieve lasten.	Vermindering van administratieve lasten in gebruik van data voor de uitvoer van activiteiten binnen de Europese Green Deal.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Wetgeving	Strategie interoperabiliteit	Evaluatie raamwerk EU-interoperabiliteit en interoperabele digitale publieke diensten.	Vereenvoudiging van veilige grensoverschrijdende datadeling en diensten in de EU.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Rapport RvE	Slimme steden en regio's	Rapport met goede praktijken o.g.v. smart ontwikkelingen voor gemeenten en provincies.	Met Big Data kunnen gemeenten meer inzicht krijgen in bedreigingen en kansen voor maatschappelijke vraagstukken.	Zorgen voor Nederlandse voorbeelden.
Beleidsvisie	Staatssteun breedband internet	Herziening van de richtsnoeren staatssteun voor breedband internet.	De uitrol van breedbandnetwerken raakt aan de bodemregie van gemeenten.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Wetgeving	Richtlijn grensoverschrijdende uitwisseling verkeersovertredingen	Herziening van de richtlijn t.b.v. uitwisseling van verkeersovertredingen door niet-inwoners.	De uitwisseling van kentekengegevens is relevant met betrekking tot milieuzones.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Beleidsvisie	Europese digitale principes	Europese inter-institutionele verklaring van digitale principes die ten grondslag liggen voor toekomstige wet- en regelgeving en beleid.	Deze verklaring kent gevolgen voor de ontwikkeling van wet- en regelgeving en daarmee indirect gevolgen voor gemeenten.	Lobby naar aanleiding van bijdrage consultaties Europese Commissie.
Doorlopend				
Wetgeving	Verordening kunstmatige intelligentie	Horizontaal wetgevend kader dat toeziet op het bevorderen van de kansen en het beperken van de risico's van kunstmatige intelligentie.	Gemeenten gebruiken steeds vaker kunstmatige intelligentie, onder meer in de publieke dienstverlening. Publieke waarden moeten daarbij gewaarborgd worden.	Opvolging van CvdR-rapporteur-schap Rink en VNG position paper.
Wetgeving	Verordening gegevensbeheer	Versterken van mechanismen voor hergebruik en delen van overheidsdata.	De verordening stelt regels met betrekking tot persoonsgegevens en het beheer en gebruik van overheidsdata.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Wetgeving	Wet inzake digitale diensten	De wet zorgt voor transparantie van onlineplatforms en meer open digitale markten.	Digitale diensten omvatten onder andere platforms als AirBnB en Uber.	Opvolging position paper.
Wetgeving	Verordening digitale identiteit (eIDAS 2.0)	Herziening eIDAS-verordening voor elektronische identificatiemiddelen en attributen (bijv. rijbewijzen en diploma's).	Het voorstel kan gevolgen kennen voor gemeenten als dienstverlener en uitgever van identificatiemiddelen.	Opvolging position paper digitale identiteit en monitoren/signaleren.
Wetgeving	Richtlijn Netwerk en Informatiesystemen	De richtlijn regelt de beveiliging van netwerk- en informatiesystemen van aanbieders van essentiële diensten.	Beveiliging van netwerk- en informatiesystemen is van belang voor lokale overheden en de digitale diensten die zij aanbieden of gebruiken.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.

Fysieke opgaven

Type	Onderwerp	Initiatief EC	Belang gemeenten	Actie
Wetgeving	Richtlijn luchtkwaliteit	Wijziging van de richtlijn om deze meer in lijn te brengen met de WHO advieswaarden.	Veel gemeenten werken actief aan de verbetering van de luchtkwaliteit.	Deelname IBDT. Lobby i.s.m. IPO en CEMR expert group.
Wetgeving	Richtlijn industriële emissies	EU-regels voor industriële uitstoot actualiseren.	Van belang vanwege vergunningverlening.	Deelname IBDT. Lobby i.s.m. IPO en CEMR expert group.
Wetgeving	Microplastics	Maatregelen om microplastics in het milieu te verminderen.	Microplastics komen ook voor in kunstgrasvelden en andere toepassingen.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Wetgeving	Verordening natuurherstel	Voorstel voor bindende doelstellingen voor natuurherstel.	Nieuwe doelen kunnen conflicteren met ruimtelijke plannen van gemeenten.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Doorlopend				
Wetgeving	Fit for 55	Wijziging van diverse richtlijnen om uitvoering te geven aan de klimaatdoelstelling voor 2030.	Van belang t.a.v. de gebouwde omgeving, maatschappelijk vastgoed, aanbesteden en EU-fondsen.	Gezamenlijk position paper met IPO opstellen en actieve lobby rijk.
Wetgeving	Richtlijn Energieprestaties gebouwen (EPBD)	Wijziging bestaande richtlijn	Energielabels, MEPS, aansluitbepalingen voor laadinfra in gebouwen	Vervolg gezamenlijke position paper met IPO.
Beleidsvisie	Renovatiegolf gebouwde omgeving	Platform om ideeën uit te wisselen om verduurzaming van de bebouwde omgeving vorm te geven	Van belang vanwege Kennis- en innovatieplatform Verduurzaming Maatschappelijk vastgoed.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Beleidsvisie	Nul-vervuilings ambitie	EU-strategie voor het terugdringen van vervuiling van bodem, water en lucht.	Van belang vanwege lokaal milieubeleid.	Follow up CvdR rapport Schouten.
Wetgeving	Richtlijn Stedelijk afvalwater	Modernisering van de richtlijn.	Van belang vanwege gemeentelijke watertaken.	Deelname IBDT. Lobby i.s.m. CEMR expert group.
Beleidsvisie	Strategie voor duurzame en slimme mobiliteit	Strategie voor verduurzaming van transport t.b.v. de klimaatdoelstelling voor 2030.	Basis voor gemeentelijk vervoerbeleid, strategie is de beleidsagenda voor komende jaren.	Follow up CvdR rapport Van Asten.
Wetgeving	Richtlijn voor intelligente transportsystemen	Herziening van de richtlijn, inclusief multimodaal ticket initiatief.	Belangrijk voor digitalisering mobiliteit. Mobility as a Service en autonoom rijden	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Wetgeving	Verordening TEN-T EU transport-netwerken	Wijziging van de verordening om uitvoering te geven aan de klimaatdoelstelling voor 2030.	Toegang gemeenten tot TEN-T netwerk uitbreiden, o.a. door meer urban nodes.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Wetgeving	Stedelijke mobiliteitsstrategie	Actieplan en mogelijk wetgeving voor duurzame en slimme mobiliteit.	Mogelijk verplichting voor gemeenten in opstellen mobiliteitsplannen en dataverzameling.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Beleidsvisie	Lange termijnvisie platteland	Visie op kansen en bedreigingen van plattelandsgebieden.	Plattelandsgemeenten staan voor specifieke uitdagingen, ook op EU gebied. EU actieplan platteland en plattelandspact moeten aansluiten op NPLG	Opvolgen lobby a.d.h.v. VNG standpunt.
Beleidsvisie	Bodemstrategie	Strategie voor de bevordering van bodemgezondheid.	Van belang vanwege internationaal grondverzet en mogelijke fondsen.	Monitoren en signaleren.

Inclusieve samenleving

Type	Onderwerp	Initiatief EC/RvE	Belang gemeenten	Actie
Beleidsvisie	Minimuminkomen	Vaststelling van een Europabreed minimumloon.	Mogelijk belangrijk voor gemeenten i.r.t. bijstand.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Beleidsvisie	EU-zorgstrategie	Strategie ter verbetering van de zorg over de hele linie, van kinderopvang tot langdurige zorg.	Gemeenten zijn verantwoordelijk voor (uitvoering van) een deel van de zorgregelgeving.	Monitoren en signaleren, inzet te bepalen.
Rapport RvE	Sustainable Development Goals (SDG)	Publicatie voor gemeenten over betrokkenheid van kinderen bij SDG's.	Er zijn meer dan 100 global goals gemeenten en de VNG is een global goal 11 huis.	Kennisdeling en verspreiden van publicatie.
Doorlopend				
Wetgeving	Inkoop en aanbestedingen in het sociale domein.	Verkrijgen van meer duidelijkheid over de toepassing van de EU-aanbestedingsregels in het sociale domein. Geen EU actie verwacht.	Gemeenten moeten Europese wet- en regelgeving uitvoeren, zoals staatssteun en aanbesteden.	I.s.m. ministerie VWS overleg met EC. Afwachten wat nieuwe kabinet gaat doen
Fondsen	Recovery and Resilience Facility	Middelen om de impact van COVID-19 op te vangen.	Om het RRF-geld te krijgen moeten lidstaten een Nationaal Herstelplan maken. Een Nederlands NHP is er nog niet.	I.s.m. IPO lobby voeren.
Beleidsvisie	EU strategie handicap	Strategie om de rechten van mensen met een handicap te beschermen en discriminatie tegen te gaan.	Sluit aan bij de implementatie van het VN gehandicaptenverdrag.	Impact analyseren.
Rapport RvE	Mensenrechten op lokaal niveau.	Handboek mensenrechten op lokaal niveau.	Veel beleidsthema's kennen een mensenrechten aspect.	Verspreiden van goede voorbeelden in Nederland.

Democratisch besturen

Type	Onderwerp	Initiatief EC/RvE	Belang gemeenten	Actie
Rapport RvE	Desinformatie	Het Congres komt met een rapport om goede praktijken uit te wisselen over de omgang met desinformatie in gemeenten.	Desinformatie kan een ontwrichtende werking hebben op gemeenten en lokale democratie. VNG en BZK voeren hierover een programma uit.	Goede voorbeelden ophalen d.m.v. rapporteurschap Raad van Europa.
Wetgeving	Stabiliteit en groeipact	Herziening economic governance.	Huidige regels belemmeren gemeentelijke investeringen	EU-discussie gebruiken om meer ruimte te krijgen voor lokale investeringen in wet HOF.
Wetgeving	Richtlijn voor EP-verkiezingen en richtlijn voor gemeenteraadsverkiezingen	Amendementen m.b.t. lokale en EP-verkiezingen en recht voor andere EU- burgers om te stemmen en zich verkiesbaar te stellen.	Lokale verkiezingen.	Monitoren, signaleren en mogelijk lobby.
-	Versterken interbestuurlijke samenwerking	Diverse voorstellen (vb. RRF) vragen om het betrekken van decentrale overheden door het rijk.	Het betrekken van gemeenten door het rijk vindt niet altijd tijdig plaats.	Nieuwe afspraken over samenwerking met het nieuwe kabinet.
Doorlopend				
Beleidsvisie	Urban Agenda	De Urban Agenda is gericht op interbestuurlijke samenwerking en versterking van de stedelijke dimensie in EU-beleid.	Een tweede ronde van thematische partnerschappen wordt opgestart om de Urban Agenda door te ontwikkelen, ook voor kleinere steden.	D.m.v. position paper inbreng leveren in CvdR, rijk en CEMR. Inventariseren welke partners willen deelnemen.
Beleidsvisie	Toekomst van Europa	Burgerdebatten en institutioneel debat over karakter van de EU.	De EC heeft voorgesteld dat gemeenten betrokken worden bij de organisatie van de burgerdebatten.	Monitoren en deelname gemeenten stimuleren.
Rapport RvE	Staat van de lokale democratie in Nederland.	Er is een rapport met aanbevelingen uitgebracht over lokale autonomie.	Het rapport bevat aanbevelingen die onze lobby kunnen versterken o.g.v. financiën.	Follow up van de aanbevelingen.
-	Grensoverschrijdende samenwerking	N.v.t.	Grensgemeenten ervaren belemmeringen door verschillen in wet- en regelgeving met de buurlanden.	Opvolging position paper en versterken samenwerking toekomstig bewindspersoon.
Wetgeving	Europees Grensmechanisme (ECBM)	Voorstel om juridische en administratieve knelpunten langs de grens op te lossen.	Een grensmechanisme kan behulpzaam zijn voor het oplossen van juridische en administratieve knelpunten langs de grens.	Monitoren en opvolging position paper.

VNG

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de koepelorganisatie van de Nederlandse gemeenten. De VNG is de vereniging van en voor alle mensen, die bestuurlijk en ambtelijk in de Nederlandse Gemeenten werken. Samen met alle gemeenten stáát de VNG voor kracht en kwaliteit van het lokale bestuur. Hierdoor draagt de VNG bij aan het behalen van doelstelling 11 van de Global Goals: "Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam". De Willemschhof is daarom een "Global Goals 11 Huis".

Vereniging van Nederlandse gemeenten
Postbus 30435
2500 GK Den Haag
Tel. +31 (0)70 3738200
www.vng.nl

